

www.economics.gr

ΕΠΙΛΟΓΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ 46^ο - ΜΑΡΤΙΟΣ 2009 ΤΙΜΗ 5.00 €

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το ευρωπαϊκό (ψευδο) δίλημμα

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εκλογοκουβέντα να περνά ο καιρός

ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Το στοίχημα των εξαγωγών

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Επενδύσεις σε γκρίζο φόντο

CSR ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Παράθυρο στην κοινωνία

Opinion Leaders Γκίκας Χαρδούβελης

Ισχυρό όχι στην υπερβολή
της τραπεζικής καταστροφολογίας

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ρεαλιστές ΚΑΙ Κινδυνολόγοι

Τα χειρότερα πέρασαν ή έρχονται; Βαυκαλιζόμαστε για μια κατάρρευση που δεν φαίνεται ότι θα έρθει ή θα ζήσουμε την πιο αιματηρή οικονομικά κρίση στη νεοελληνική ιστορία;

Photo: Θανάσης Τσούγκας

OPINION LEADERS #1

ΓΚΙΚΑΣ ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ

ΙΣΧΥΡΟ ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΗ

Ο CHIEF ECONOMIST AND DIRECTOR OF RESEARCH ΤΗΣ EURO BANK EFG ΔΕΝ ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΦΗΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΗ ΝΑ ΔΙΑΝΥΟΥΝ ΔΡΟΜΟ ΔΙΧΩΣ ΑΥΡΙΟ! ΠΑΡΑΔΕΧΕΤΑΙ ΣΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ «Ε» ΟΤΙ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΛΥΨΕΙ ΜΟΛΙΣ ΤΟΝ ΜΙΣΟ ΔΡΟΜΟ ΣΤΟΝ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ. ΔΕΝ ΕΝΔΙΔΕΙ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΚΑΝΕΝΑΝ ΔΕΝ ΩΦΕΛΕΙ. ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ ΟΤΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΥΠΕΡΒΛΗΤΑ, ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΟ ΝΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΣΤΗ ΔΥΣΚΟΛΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΘΩΜΗ ΜΕΛΙΔΟΥ

Η κρίση που ξεκίνησε πριν ενάμισι χρόνο και επεκτάθηκε σε όλο τον κόσμο, φαίνεται σήμερα να βαθιάει. Αυτό συμβαίνει γιατί πράγματι δεν έχει ακόμη δείξει το πραγματικό της πρόσωπο ή γιατί δεν έχει απαντηθεί η ρίζα της που είναι η κρίση εμπιστοσύνης στις αγορές, σε ένα αυτοτροφοδοτούμενο καθοδικό σπινάλι;

Βρισκόμαστε στη μέση της κρίσης διότι, πράγματι, δεν έχουν ακόμα απαντηθεί τα δύο κύρια προβλήματά της: Πρώτον, υπάρχει εδώ και πολύ καιρό σημαντική έλλειψη φερεγγυότητας στο διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα. Οι απώλειες στην αξία των στοιχείων του ενεργητικού από τις πτώσεις στις διεθνείς τιμές των περιουσιακών στοιχείων δημιουργούν απομειώσεις κεφαλαίου στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα (ΧΙ), οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν με αυξήσεις κεφαλαίων στα διεθνή χρηματιστήρια

Η ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΗ ΥΦΕΣΗ ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΤΗ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ. ΣΥΝΕΠΩΣ Η ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΕΝ ΑΛΛΑΞΕΙ ΟΥΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ.

ή ενέσεις κεφαλαίων από αμοιβαία κεφάλαια. Τον Ιούνιο του 2008, οι απομειώσεις έφτασαν τα 672,4 δισ. δολ. και στο τέλος Φεβρουαρίου 2009 σχεδόν διπλασιάστηκαν στα 1.182 δισ. δολ. Τον Ιούνιο του 2008 το χάσμα μεταξύ απομειώσεων και εισροών νέων κεφαλαίων ήταν 311,1 δισ. δολ. Σήμερα το χάσμα φαινομενικά μόνον κλείνει. Κλείνει κυρίως λόγω των κυβερνητικών παρεμβάσεων των τελευταίων τεσσάρων μηνών με αγορές προνομιούχων ή απλών μετοχών. Το πρόβλημα είναι ότι οι απομειώσεις θα συνεχίσουν να αυξάνονται. Το ΔΝΤ εκτιμά ότι το σύνολο των απομειώσεων θα φτάσει τα 2,2 τρισ. δολ. Τα κράτη στο μέλλον με δυσκολία θα μπορούν να καλύπτουν τις νέες απομειώσεις και έτσι το χάσμα μεταξύ απομειώσεων και εισροών κεφαλαίων θα πιέζεται ανοδικά. Η έλλειψη κεφαλαίων στα ΧΙ δημιουργεί τη λεγόμενη απομόχλευση, δηλαδή τα ΧΙ στην προσπάθειά τους να κρατήσουν τον λόγο ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό σταθερό, όπως τους επιβάλουν

οι εποπτικές αρχές, μειώνουν τον παρονομαστή του κλάσματος επειδή δεν μπορούν να αυξήσουν τον αριθμητή. Μάλιστα η μείωση του παρονομαστή είναι πολλαπλάσια της αρχικής μείωσης των κεφαλαίων. Αν ένα ΧΙ δάνειζε 100 ευρώ και είχε ίδια κεφάλαια 5 ευρώ, τότε θα είχε λόγο ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό 5%. Η απώλεια ιδίων κεφαλαίων αξίας 2 ευρώ του δημιουργεί τεράστιο πρόβλημα: Για να επαναφέρει τον λόγο ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό στο 5% θα πρέπει να μειώσει το ενεργητικό του κατά 40 ευρώ και να το φέρει στα 60 ευρώ (3/60 = 5%). Η απώλεια κεφαλαίων 2 ευρώ καταλήγει σε εικοσαπλάσια μείωση του ενεργητικού κατά 40 ευρώ. Ο πιο εύκολος τρόπος να μειωθεί το ενεργητικό των ΧΙ είναι να μειώσουν τα νέα δάνεια και να περιορίσουν την ανανέωση των παλαιών. Δυσκολότερος δανεισμός, όμως, σημαίνει λιγότερες επιχειρηματικές επενδύσεις και λιγότερη κατανάλωση, δηλαδή μείωση των ρυθμών ανάπτυξης στον κόσμο.

Το δεύτερο πρόβλημα που δεν έχει λυθεί είναι η κρίση εμπιστοσύνης και η έλλειψη ρευστότητας. Η κρίση εμπιστοσύνης υπάρχει από τον Αύγουστο του 2007, αλλά εντάθηκε από τον Σεπτέμβριο του 2008 μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers. Οι τράπεζες προτιμούν να δανείζουν με χαμηλό επιτόκιο την κεντρική τους τράπεζα ή να διακρατούν την υπερβάλλουσα ρευστότητα, παρά να τη δανείζουν σε άλλες τράπεζες. Η κρίση εμπιστοσύνης επιτείνει την απομόχλευση, επειδή και υγιείς τράπεζες, όπως οι ελληνικές, με επαρκή ίδια κεφάλαια, επειδή δεν βρίσκουν διατραπεζικά κεφάλαια σε λογικά επιτόκια για να χρηματοδοτήσουν τις ανάγκες τους, περιορίζουν τον δανεισμό τους. Το 2009, η πτώση στην παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα θα αυξήσει τα δάνεια σε καθυστέρηση και θα επιδεινώσει την οικονομική κατάσταση των ΧΙ, επιτείνοντας το πρόβλημα έλλειψης κεφαλαίων και εμπιστοσύνης. Συνεπώς η παγκόσμια κρίση είναι ακόμα μαζί μας και θα μας ταλαιπωρεί για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Η μέχρι πρόσφατα δυναμική ανάπτυξη των χωρών της Νέας Ευρώπης τροφοδοτήθηκε από τις μεγάλες εισροές κεφαλαίων στην περιοχή. Τώρα που οι πηγές αυτές στερεύουν, οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν μεγάλο πρόβλημα. Σε αυτό το σκηνικό ποια προβλήματα δημιουργούνται για τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στις χώρες αυτές, μεταξύ των οποίων και ελληνικές;

Αν και σχετικά αλώβητες μέχρι την κατάρρευση της Lehman τον περασμένο Σεπτέμβριο, οι πραγματικές οικονομίες της Νέας Ευρώπης (NE) σήμερα βιώνουν τους κραδασμούς της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Οι οικονομίες αυτές βασίστηκαν στο παρελθόν στις αθρόες εισροές κεφαλαίων για να υποστηρίξουν μια γρήγορη ανάπτυξη, γεγονός που δημιούργησε τεράστια ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών και σημαντικό εξωτερικό - κυρίως ιδιωτικό - χρέος. Συγχρόνως, η προσδοκία της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αργότερα στην Ευρωζώνη, έσπρωξε πολλούς πολίτες των χωρών αυτών να πάρουν το ρίσκο δανεισμού με ελκυστικά μεν επιτόκια, αλλά σε ξένο νόμισμα. Έτσι, σήμερα τρεις είναι οι πιο σημαντικοί κίνδυνοι για τη NE και, κατά συνέπεια, για τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Πρώτος κίνδυνος είναι η πιθανότητα μιας απότομης διακοπής των κεφαλαιακών εισροών: Οι περισσότερες χώρες της NE διακρίνονται για τις μεγάλες ανάγκες εξωτερικής ανά-χρηματοδότησης. Τα μεγάλα ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών σε συνδυασμό με το εξωτερικό χρέος που λήγει, συνεπάγονται την ανάγκη άμεσης εύρεσης χρηματοδοτικών πόρων. Όμως, το κακό παγκόσμιο επενδυτικό κλίμα συνεπάγεται μείωση στην εισροή νέων ξένων επενδύσεων. Επιπλέον, η στενότητα ρευστότητας στις παγκόσμιες αγορές συνεπάγεται επιβράδυνση στην κίνηση κεφαλαίων προς τις χώρες αυτές. Συνεπώς, οι χώρες θα δυσκολευτούν στη χρηματοδότηση των αναγκών τους το 2009. Ως αποτέλεσμα, αναμένεται άμεση επιβράδυνση στην οικονομική δραστηριότητα, λόγω της αδυναμίας χρηματοδότησης της εγχώριας κατανάλωσης και των επενδύσεων. Αναμένεται, επίσης, περαιτέρω υποτιμητική πίεση στα νομίσματά τους καθώς και μικρότερη της αναμενόμενης μείωση στα εγχώρια επιτόκια από τις νομισματικές αρχές. Οι εξελίξεις δρουν αρνητικά στην οικονομική δραστηριότητα. Παρά τα σημαντικά συναλλαγματικά διαθέσιμα που διαθέτουν για να καλύπτουν τις ανάγκες χρηματοδότησης, οι χώρες της NE φαίνεται ότι θα χρειαστούν τη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Η Σερβία και η Τουρκία έχουν ήδη προσφύγει στο ΔΝΤ. Η Σερβία έχει κλείσει προληπτική συμφωνία ύψους 400 εκατ. ευρώ, ενώ η Τουρκία αναμένεται να κλείσει μια συμφωνία της τάξεως των 20-25 δισ.

δολάρια στα τέλη Μαρτίου. Εκτιμούμε ότι η Βουλγαρία και η Ρουμανία έχουν ανάγκη από 6-7 δισ. ευρώ και 8-10 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Βεβαίως, ως μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν περισσότερες εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης, όπως την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης (EBRD), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB), κ.λπ.

Δεύτερος κίνδυνος είναι η σημαντική επιβράδυνση της πιστωτικής επέκτασης, η οποία εμφανίσει τα πρώτα σημάδια κάμψης το φθινόπωρο του 2008. Αναμένεται πιο έντονη στις χώρες όπου τα εγχώρια δάνεια είναι περισσότερα από τις εγχώριες καταθέσεις. Εκεί το κόστος χρήματος αυξάνεται πιο γρήγορα και οι τράπεζες γίνονται ακόμα πιο αυστηρές στην παροχή δανείων. Η μείωση της πιστωτικής επέκτασης συνεπάγεται λιγότερες επενδύσεις και λιγότερη κατανάλωση, δηλαδή μείωση του ρυθμού ανάπτυξης. Ωστόσο, η επίδραση του χαμηλότερου ρυθμού πιστωτικής επέκτασης δεν θα είναι τόσο αρνητική για τις οικονομίες της NE, όσο ήταν και είναι στην περίπτωση των χωρών της Βαλτικής, όπου οι ξένες τράπεζες, κυρίως Σουηδικές, σταμάτησαν τη ροή του δανεισμού το 2007. Η παγκόσμια κρίση βρήκε τις χώρες της NE σχετικά νωρίς στη πιστωτική έξαρση και έτσι οι αρνητικές συνέπειές της δεν θα είναι τόσο δραματικές.

Ο τρίτος κίνδυνος προέρχεται από τον δανεισμό των νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε ξένο νόμισμα. Η μεγάλη υποτίμηση των τοπικών νομισμάτων διογκώνει το κόστος δανεισμού τους, γιατί ένα σημαντικό ποσοστό των δανείων - περίπου το μισό σε πολλές χώρες - είναι σε ξένο νόμισμα. Συνεπώς, αναμένονται προβλήματα στην εξυπηρέτηση των δανείων τους. Τα προβλήματα αυτά για τα τραπεζικά συστήματα των χωρών αυτών δεν είναι ανυπέβλητα. Οι χώρες της NE διαθέτουν τραπεζικά συστήματα με ισχυρή κεφαλαιακή βάση, υψηλότερη από την αντίστοιχη στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και των ΗΠΑ.

Τα τελευταία χρόνια οι ελληνικές τράπεζες θεωρούσαν τον χώρο της Νέας Ευρώπης εθνικό τους χώρο, με προοπτικές σημαντικές για αύξηση των εσόδων τους, δεδομένων των περιορισμένων πλέον περιθωρίων ανάπτυξης στην ελληνική αγορά. Σήμερα, αυτή η στρατηγική τους πλήττεται. Τι σημαίνει αυτό για τις προοπτικές των ελληνικών τραπεζών βραχυπρόθεσμα αλλά και σε μεγαλύτερο ορίζοντα;

Photo: Θανάσης Τσούγκας

«Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟΥ ρυθμού πιστωτικής επέκτασης δεν θα είναι τόσο αρνητική για τις οικονομίες της NE, όσο ήταν και είναι στην περίπτωση των χωρών της Βαλτικής, όπου οι ξένες τράπεζες, κυρίως Σουηδικές, σταμάτησαν τη ροή του δανεισμού το 2007. Η ελαστικότητα του ονομαστικού ΑΕΠ ως προς την πιστωτική επέκταση βρίσκεται στο ένα τρίτο σε σχέση με αυτή των Βαλτικών χωρών. Η παγκόσμια κρίση, με άλλα λόγια, βρήκε τις χώρες της NE σχετικά νωρίς στη πιστωτική έξαρση και έτσι οι αρνητικές συνέπειές της δεν θα είναι τόσο δραματικές».

Αναθεωρούν τα επιχειρηματικά τους σχέδια; Ποιες άλλες διεξόδους ανάπτυξης έχουν;

Σωστά οι ελληνικές επιχειρήσεις επε-κτάθηκαν στις γειτονικές μας χώρες. Είναι δείγμα της εξωστρέφειας και δυναμικότητάς τους. Οι δε ελληνικές τράπεζες έκαναν μια επένδυση σημαντική στην περιοχή, περίπου το 14% του ενεργητικού τους βρίσκεται στη ΝΕ. Εκεί έχουν 3.500 καταστήματα και 40.000 εργαζόμενους. Οι γειτονικές μας χώρες, άλλωστε, έχουν και θα συνεχίσουν να έχουν υψηλότερους μέσους ρυθμούς ανάπτυξης από τη Δυτική Ευρώπη. Οι χώρες της ΝΕ επιθυμούν διακαώς να ανεβάσουν το βιοτικό τους επίπεδο πιο κοντά σ' αυτό της Δυτικής Ευρώπης. Η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αργότερα η ένταξη στην Ευρωζώνη πειθαναγκάζουν τους πολιτικούς των χωρών αυτών σε οικονομική πειθαρχία. Έτσι, η μακροοικονομική σταθερότητα και η ανάπτυξη είναι στοιχεία που έχουν διαχρονικότητα. Δημιουργούν άριστες προοπτικές κερδοφορίας για τις ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον χώρο αυτό. Η επερχόμενη ύφεση δεν πρόκειται να αλλάξει τη μακροχρόνια δυναμική των χωρών της ΝΕ. Συνεπώς, η μακροχρόνια στρατηγική των ελληνικών τραπεζών στην περιοχή δεν αλλάζει ούτε πρέπει να αλλάξει. Βραχυπρόθεσμα, βεβαίως, οι κίνδυνοι είναι μεγάλοι και περιγράφηκαν νωρίτερα. Οι τράπεζες αναμένεται να προσαρμόσουν την επεκτατική δραστηριότητά τους ανάλογα με τις συνθήκες της κάθε χώρας. Τα βήματα που θα ακολουθήσουν πρέπει να είναι αργά και σταθερά, λαμβάνοντας υπόψη τα «αδύνατα και δυνατά σημεία» των χωρών. Βεβαίως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι σε περιόδους κρίσης ο ισχυρός γίνεται σχετικά ισχυρότερος. Οι ελληνικές τράπεζες σήμερα έχουν την ισχυρότερη κεφαλαιακή βάση στη Δυτική Ευρώπη. Έτσι, μπορούν να αντέξουν την κρίση καλύτερα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές τράπεζες και να καταλήξουν ισχυρότερες όταν κοπάσει η κρίση.

Το ελληνικό σχέδιο ρευστότητας για τις τράπεζες δεν επιτρέπει την ενίσχυση των δραστηριοτήτων τους στα Βαλκάνια. Αυτό τι συνέπειες μπορεί να έχει για τις ελληνικές τράπεζες που συνόδεψαν τις ελληνικές επιχειρήσεις στο αναπτυξιακό τους άλμα στην περιοχή; Αντιμετωπίζουν άνισο ανταγωνισμό από τις άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες στην περιοχή;

Το σχέδιο ενίσχυσης της ρευστότητας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστή-

ματος αποτελείται από τρία τμήματα: Τα δύο πρώτα τμήματα, που αναφέρονται στην έκδοση και την ανταλλαγή ομολόγων με το ελληνικό Δημόσιο έναντι αμοιβής του Δημοσίου, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη των δραστηριοτήτων των ελληνικών τραπεζών στα Βαλκάνια. Η ρευστότητα αυτή προορίζεται για την ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας. Ο νομοθέτης έχει, όμως, προβλέψει και ένα τρίτο σκέλος προνομιούχων μετοχών, ύψους 5 δισ. ευρώ από τα συνολικά 28 δισ., το οποίο ενισχύει την κεφαλαιακή επάρκεια και τη ρευστότητα των ελληνικών τραπεζικών ομίλων, που με την σειρά τους μπορούν να ενισχύσουν τις θυγατρικές τους στην Νέα Ευρώπη. Επίσης, ότι οι ελληνικοί τραπεζικοί όμιλοι έχουν τη δυνατότητα να αντλήσουν ρευστότητα από τις αγορές της ΝΕ, κυρίως μέσω πολιτικής αύξησης των καταθέσεων αλλά, και σε ορισμένες περιπτώσεις, αυξήσεων κεφαλαίου.

Οι ελληνικές τράπεζες δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα άνισο ανταγωνισμό στη ΝΕ. Μπορεί σε κάποιες χώρες (Αυστρία, Σουηδία) οι κυβερνήσεις να έχουν ξεκαθαρίσει ότι το πακέτο στήριξης των τραπεζών τους μπορεί να χρησιμοποιηθεί και διασυνοριστικά, αλλά οι χώρες αυτές είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες στον κίνδυνο κατάρρευσης των οικονομιών της Νέας Ευρώπης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, η Ελλάδα κατατάσσεται τέταρτη στη σχετική κλίμακα έκθεσης τραπεζών στη ΝΑ Ευρώπη, πίσω από Αυστρία, Βέλγιο και Σουηδία. Οι συνολικές χορηγήσεις των ελληνικών τραπεζών ανέρχονται σε 55 δισ. ευρώ, περίπου 16% του ελληνικού ΑΕΠ, όταν το αντίστοιχο ποσοστό για την Αυστρία είναι 63%. Αυτό τις καθιστά ικανές να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

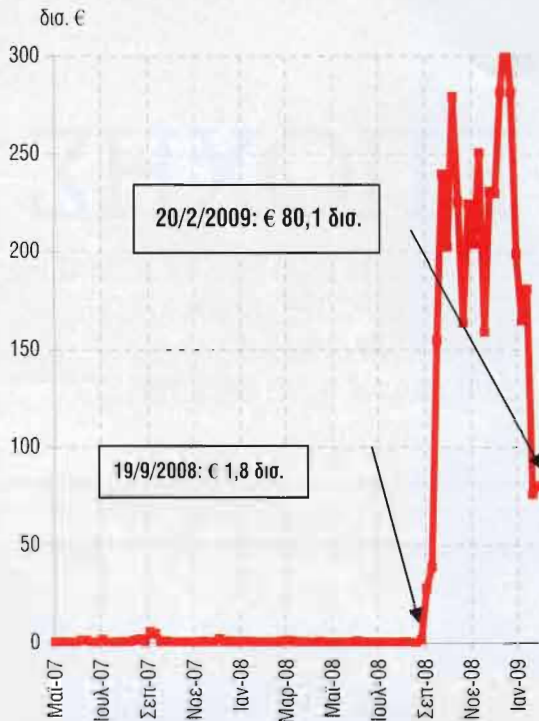
Για τους ελληνικούς τραπεζικούς ομίλους, το πρόβλημα της κρίσης είναι σαφέστατα λιγότερο οδυνηρό από το αντίστοιχο πρόβλημα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων του εξωτερικού. Η κρίση επηρεάζει μόνον τη ρευστότητά τους, δηλαδή το μέγεθος της επέκτασής τους και το ύψος της κερδοφορίας τους. Δεν επηρεάζει τη βιωσιμότητά τους. Η αναγκαστική μη παροχή μερισμάτων φέτος ενισχύει τη ρευστότητα. Η επιπλέον ρευστότητα για τη στήριξη των θυγατρικών τους μπορεί να βρεθεί διότι κάτι τέτοιο είναι επιτρεπτό από τους υγιείς ισολογισμούς τους.

«ΟΙ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΝΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΕ 55 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ, ΠΕΡΙΠΟΥ 16% ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΕΠ, ΟΤΑΝ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑ ΕΙΝΑΙ 63%. ΑΥΤΟ ΤΙΣ ΚΑΘΙΣΤΑ ΙΚΑΝΕΣ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ».

Και από τα λεκτικά επιχειρήματα στη γλώσσα των αριθμών (δεξιά). Μετά τη συνέντευξη, ο Chief Economist and Director of Research της Eurobank EFG, Γκίκας Χαροδούβελης, μας εφοδίασε με τα στατιστικά δεδομένα για ένα από τα μεγάλα ζητήματα της εποχής μας, την έκθεση των τραπεζών στη ΝΕ και τα ενδεχόμενα προβλήματα που αυτή δημιουργεί καθώς οι χώρες αυτές κλυδωνίζονται από τη διεθνή ύφεση.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ευρωζώνη, Καταθέσεις
στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΗΠΑ, Πλεονάζουσα Ρευστότητα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2008)

Πηγή: Κεντρικές Τράπεζες, Eurobank Research

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ (Β' ΤΡΙΜΗΝΟ 2008)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΗ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2008)

Πηγή: BIS, Eurobank Research